

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Riktlinje

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Annelie Mogensen, (annas14), Finanschef

Godkänd av: Regionstyrelsen, (RS),

Giltig från: 2025-03-25

Giltig till: 2029-03-25

Kapitalförvaltning av medel för anknutna stiftelser i Västra Götalandsregionen Riktlinje

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Stiftelseförvaltningens syfte och mål.....	3
Utdelningsbara medel och gåvomedel	3
Extern kapitalförvaltning.....	4
Ansvarsfördelning.....	4
Politisk nivå.....	4
Tjänstepersonnivå	4
Externa leverantörer	5
Finansiell rådgivning	5
Riskkontroll	5
Kapitalförvaltning	5
Etik och hållbarhet i kapitalförvaltningen	5
Strategi och riskhantering i kapitalförvaltningen	6
Tillåtna tillgångslag.....	7
Rapportering och uppföljning	10
Rapporteringens syfte.....	10
Intern kontroll	10
Ansvar	10
Rapportering.....	10
Hantering och åtgärder vid policyöverträdelser	11
Ordlista.....	12

Sammanfattning

- Regionstyrelsen ansvarar för ett antal anknutna stiftelser och gåvor som används för specifika ändamål såsom forskning, kultur, stipendier och sociala ändamål.
- En stiftelse med anknuten förvaltning står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där förvaltaren har sitt säte (9 kap. 1 § Stiftelselagen). Regionstyrelsen är förvaltare av Västra Götalandsregionens anknutna stiftelser.
- Denna riktlinje avser kapitalförvaltningen av stiftelsernas medel.
- Denna riktlinje ger principer, ramar och förtydliganden kring hur kapitalförvaltningen för de anknutna stiftelserna ska hanteras.
- Till riktlinjen ska rutindokument finnas.

Stiftelseförvaltningens syfte och mål

De stiftelser som Västra Götalandsregionens förvaltar har ett ändamål som är evigt. Stiftelseförvaltningens övergripande mål är att det reala värdet på stiftelsernas egna kapital bibehålls över tid och att utrymme ges för utdelningsbara medel. För gåvomedel kan däremot ändamålet vara tidsbegränsat och gåvan kan då i sin helhet förbrukas under denna tid.

För att nå målet med reallt bevarande och att generera tillräckligt med utdelningsbara medel, bör avkastningen på kapitalet uppgå till minst 5 procent per år över en rullande 5-årsperiod.

Utdelningsbara medel och gåvomedel

Utdelningsbara medel ska genereras i kapitalförvaltningen för att täcka utbetalningar till destinatärer enligt de enskilda stiftelsernas ändamål och viljeinriktning. De skall också täcka stiftelsernas administrativa och övriga kostnader.

Med utdelningsbara medel avses enligt gällande praxis enbart räntor, kuponger från obligationer och utdelningar från ränte- och aktiefonder.

Målet med kapitalförvaltningen är att generera utdelningsbara medel motsvarande cirka 2,7 procent av stiftelsernas totala kapital

per år. Det totala kapitalet beräknas som marknadsvärdet av det förvaltade kapitalet vid ingången av varje år.

En prognos gällande volym och tidpunkt för utdelning av utdelningsbara medel ska upprättas i början av varje år för att säkerställa om nivån på utdelningsbara medel är tillräcklig enligt denna riktlinje. Avseende gåvor ska en uppskattad volym finnas tillgänglig på bankkonto vid utbetalningstidpunkten.

Extern kapitalförvaltning

Västra Götalandsregionen kan välja att förvalta kapitalet i egen regi eller via diskretionär förvaltning. Användande av diskretionär förvaltning innebär att en extern förvaltare sköter investeringarna enligt överenskomna mål samt har en hög ambition gällande insyn och inflytande från Västra Götalandsregionen. Detta ska säkerställas genom direkta möten initierade av finanschefen med löpande informationsutbyte mellan parterna. Alla möten, diskussioner och eventuella avvikande ställningstaganden ska dokumenteras i protokoll.

Om förvaltningsansvaret delas mellan flera förvaltare ska finanschefen ombesörja att den sammanlagda kapitalförvaltningen sker inom riktlinjens ramar. Rapporter ska tas fram regelbundet

Ansvarsfördelning

Politisk nivå

Regionstyrelsen ansvarar för att ta fram riktlinjer och har det övergripande ansvaret samt säkerställer att riktlinjen för kapitalförvaltning av anknutna stiftelser i Västra Götalandsregionen efterlevs.

Tjänstepersonnivå

På uppdrag av regiondirektören ansvarar ekonomidirektören för att leda, utveckla och samordna att en samlad, effektiv och ändamålsenlig organisation inom ekonomiområdet.

Ekonomidirektören ansvarar för att besluta om rutiner kopplade till denna riktlinje.

Finanschefen har det övergripande ansvaret för tillämpningen av denna riktlinje enligt regiondirektörens verkställighetsbeslut:

Regiondirektörens fördelning av ansvar inom koncernkontoret (RS 2023-05437).

Finansverksamheten på koncernkontoret ansvarar för den löpande kapitalförvaltningen i enlighet med riktlinjen. Finansverksamheten ansvarar för att säkerställa att limiter inom kapitalförvaltningen inte överträds.

Externa leverantörer

Finansiell rådgivning

Som stöd i kapitalförvaltningen kan extern finansiell rådgivare anlitas.

Riskkontroll

För att säkerställa en korrekt riskhantering och att Västra Götalandsregion efterlever regelverket enligt denna riktlinje ska en extern leverantör anlitas.

Kapitalförvaltning

Kapitalförvaltningen avser det totala kapitalet inklusive gåvomedel från samtliga anknutna stiftelser. Då stiftelserna är samförvaltade är förvaltningsuppdraget för alla stiftelser gemensamt.

Regler och anvisningar i detta avsnitt ska gälla för kapitalförvaltningen oberoende om denna sker i form av egen eller diskretionär förvaltning.

Etik och hållbarhet i kapitalförvaltningen

Placeringar ska ske med hänsyn till god etik samt ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet.

Västra Götalandsregionen kräver att företag och organisationer där kapital placeras följer internationella normer, inklusive OECD:s riktlinjer för multinationella företag, ILO:s kärnkonventioner samt FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och korruption, vilka innefattas i FN:s Global Compacts tio principer.

Västra Götalandsregionen har nolltolerans mot placeringar i kontroversiella vapen såsom antipersonella landminor, kemiska

och biologiska vapen, klustervapen, kärnvapen och vapen med utarmat uran eller vit fosfor.

Västra Götalandsregionen tar även ett tydligt och konsekvent avstånd från investeringar i verksamheter som står i konflikt med regionens värderingar och samhällsansvar. Exkluderingskriterier ska därför tillämpas, vilka innebär att placeringar inte medges i företag vars omsättning till väsentlig del kommer från produktion eller försäljning av krigsmaterial, pornografi, kommersiell spelverksamhet, tobaks- och alkoholvaror eller cannabis för rekreativ bruk. Vidare medges inte heller placeringar i företag vars omsättning till väsentlig del kommer från utvinning, prospektering, produktion och raffinering av fossila bränslen.

För att bredda hållbarhetsperspektivet i kapitalförvaltningen kan Västra Götalandsregionen tillämpa positiv screening, vilket innebär att investeringar aktivt styrs mot bolag som främjar hållbar utveckling. Med detta menas att Västra Götalandsregionen ska sträva efter att placera i företag som bidrar till att lösa klimatutmaningar eller på annat sätt underlättar omställningen till ett hållbart samhälle – ekonomiskt, socialt och/eller miljömässigt. Sådana investeringar kan inkludera exempelvis gröna och sociala obligationer samt andra placeringar som är i linje med FN:s hållbarhetsmål.

Investeringar ska i första hand ske inom ramen för de fastställda riktlinjerna. I de fall det rör sig om investeringar i bolag som driver lösningar för hållbar omställning kan avsteg från exkluderingskriterierna göras. Detta förutsätter dock att en tydlig investeringsprocess följs och att en regelbunden uppföljning säkerställer att bolagen lever upp till hållbarhetskraven. Processen för dessa investeringar kommer att beskrivas i ett rutindokument.

För att säkerställa att riktlinjerna sedan efterföljs ska finansverksamheten göra regelbundna genomlysningar av innehaven. Hur genomlysningen går till och hur eventuella överträdelser ska hanteras kommer beskrivas i rutindokument.

Strategi och riskhantering i kapitalförvaltningen

Västra Götalandsregionen är genom sin kapitalförvaltning en aktör på de finansiella marknaderna och därmed utsatt för finansiella risker. En del i finansverksamheten är att identifiera och hantera riskerna i kapitalförvaltningen så att tillgångarnas

värde kan säkras och rimlig avkastning på förvaltad kapital uppnås.

Risken hanteras framför allt på övergripande nivå genom val av strategisk fördelning mellan olika tillgångsslag, det vill säga, andelen tillgångar exponerade mot räntemarknaden, aktiemarknaden och alternativa tillgångsslag. Vid aktiefondsplaceringar sprids också riskerna genom att fonderna är exponerade mot olika delar av världen, vilket också gäller för räntefonderna.

Denna riktlinje fastställer även limiter för specifika finansiella risker såsom ränterisk, kreditrisk och valutarisk, i syfte att hantera och minska dem. Dessa risker beskrivs närmare nedan.

Riskmått och limiter ska beräknas utifrån portföljernas marknadsvärde.

Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag:

- Likvida medel
- Räntebärande värdepapper och räntefonder
- Svenska och utländska aktiefonder

Hantering av ränterisk – räntebärande värdepapper och räntefonder

Ränterisk beskriver hur mycket marknadsvärdet på en ränteplacering påverkas av förändringar i marknadsräntorna.

Ränterisk mäts genom måttet duration, som visar den genomsnittliga återstående räntebindningstiden (i antal år). Ju länge räntebindningstid (högre duration), desto större är ränterisken, det vill säga marknadsvärdet påverkas mer av förändringar i marknadsräntor.

Den placeringshorisont som gäller för en portfölj avgör hur stor ränterisk som kan accepteras. För att begränsa ränterisken fastställs en maximal duration för varje portfölj.

Eftersom förhållandet mellan risk och avkastning på räntemarknaden förändras över tid, behöver durationen anpassas efter det rådande marknadsläget.

Limiter för ränterisk

- Enskilda placeringar får ha en maximal kapitalbindningstid på 10 år. Om placeringar sker i räntefonder får kapitalbindningen överstiga 10 år i den enskilda räntefonden.
- Genomsnittlig räntebindningstid (duration) i likviditetsförvaltningen får vara 0 – 5 år.

Hantering av kreditrisk – räntebärande värdepapper och räntefonder

Kreditrisk i ränteplaceringar innebär risken för värdeförlust om en motpart inte fullgör sina finansiella förpliktelser, exempelvis vid utebliven betalning eller felaktigt belopp. Risken hanteras genom att sprida placeringarna mellan olika emittenter.

För att hantera kreditrisken på ett effektivt sätt ska ränteplaceringar i första hand göras genom placering i fonder med god kreditvärdighet. Placeringar som inte uppfyller nedanstående limiter betraktas som alternativa investeringar.

Limiter för kreditrisk

- Portföljen ska ha en genomsnittlig rating på minst BBB-/Baa3 (från Standard & Poor's Global Ratings/Moodys).
- Placeringar direkt i enskilda räntebärande värdepapper ska ha en rating om lägst BBB-/Baa3 (från Standard & Poor's Global Ratings/Moodys) och får ha ett maximalt nominellt belopp om 20 miljoner kronor.

Valutarisk

Valutarisken anger portföljens känslighet för förändringar i den svenska kronans värde kontra utländska valutor. Utgångspunkten vid förvaltning av kapitalet är att begränsa valutarisken.

Följande gäller i respektive tillgångsslag:

- Räntebärande värdepapper ska valutasäkras då valutarisken i annat fall skulle bli den dominerande risken i placeringen.
- Aktiefondsplaceringar valutasäkras normalt sett inte på nedanstående grunder:
 - Valutarisken ingår under normala marknadsförutsättningar som en mindre del i den totala

risken i placeringar i aktiefonder på utländska marknader.

- I perioder av kraftiga börsfall tenderar den svenska kronan att falla i värde relativt större utländska valutor. Det innebär att värdefallet i utländska aktiefonder dämpas genom valutaexponeringen.
- Gällande alternativa investeringar görs bedömning om valutasäkring i varje enskilt fall.

Limiter för tillgångsslag

Västra Götalandsregionen ska tillämpa en strategi för övergripande riskhantering där portföljens allokering hålls relativt konstant över tid, så kallad strategisk tillgångsfördelning med rebalansering. Rebalansering innebär att tillgångsslagen återställs till portföljens normalnivå när portföljens tillgångsfördelning närmar sig gränserna som anges i limiter för tillgångsslagen, i syfte att undvika limitöverträdelse.

Fördelningen mellan olika tillgångsslag förändras inte aktivt utifrån hur de finansiella marknaderna utvecklas eller hur de bedöms utvecklas framåt.

Tillgångsfördelningen är vald så att risken i portföljen inte ska bli alltför hög. Det innebär en låg risk för att marknadsvärdet i en kraftig finansiell kris faller mer än vad Västra Götalandsregionen accepterar. Med den angivna fördelningen i normalportföljen nedan bedöms portföljens värde kunna minska som mest med cirka 25 %.

Allokeringen mellan olika tillgångsslag uttrycks som en normalportfölj vilken speglar strategin i kapitalförvaltningen. Normalportföljen motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningsmålet över tid.

Tillgångsslag	Min	Normalportfölj	Max
Räntebärande värdepapper och räntefonder	35%	45%	55%

Aktiefonder	40%	50%	60%
-varav svenska aktiefonder	20%	40%	60%
-varav utländska aktiefonder	40%	60%	80%
Likvida medel*	0%	5%	15%

*) Likvida medel inkluderar även gåvomedel

Rapportering och uppföljning

Rapporteringens syfte

Rapporteringens syfte är att informera om portföljens resultat och att säkerställa att portföljen överensstämmer med denna riktlinje.

Intern kontroll

Internkontrollsystem ska säkerställa att riktlinjerna efterlevs och riskerna hanteras genom:

- Regelbunden rapportering och kontroll.
- Rutiner för hantering av avvikelser.
- Revision, intern eller extern för att granska att förvaltningen är korrekt hanterad.

Ansvar

Samtliga personer och parter som är delaktiga i arbetet med kapitalförvaltningen ska till närmast överordnad omedelbart informera om händelser som inte kan betraktas som normala.

Rapportering

En extern riskkontrollfunktion ska månatligen sammanställa en riskrapport avseende kapitalförvaltningen och överlämna den till finansverksamheten på koncernkontoret. Rapporten ska innehålla kapitalförvaltningens resultat, riskmått och exponeringar. Dessutom ska en kontroll av att givna limiter inte har överträtts redovisas.

Rapportering till regionstyrelsen sker i årsredovisningen.

Hantering och åtgärder vid policyöverträdelser

Vid överträdelser av bestämmelser enligt denna riktlinje ska överträdelserna omgående åtgärdas och ekonomidirektören informeras. Överträdelser ska också rapporteras till regionstyrelsens ägarutskott.

Ordlista

Allokering

Allokering är fördelning av finansiella tillgångar som görs för att uppnå ett mål.

Aktiefonder

En samling av flera aktier, det vill säga olika andelar som har köpts i flera bolag, och som samlas i en fond. Fonden förvaltas av ett fondbolag. Som investerare kan man köpa och därmed äga en andel av fonden.

Alternativ tillgång

Investeringar som inte ingår i de traditionella tillgångsklasserna som aktier, obligationer och penningmarknadsinstrument. I stället omfattar de en bred grupp av investeringar som ofta har en lägre korrelation med traditionella marknader och används för att diversifiera en investeringsportfölj och minska risk. Alternativa tillgångar inkluderar vanligtvis investeringar i tillgångar som råvaror, fastigheter, riskkapital, hedgefonder och privata aktier.

Borgensåtagande

Ett borgensåtagande innebär att en part, t ex en kommun eller region, åtar sig att ansvara för en annan organisations skuld eller förpliktelser gentemot en långgivare. Om den organisation som har tagit lånet (huvudgäldenären) inte kan betala sin skuld, träder borgensmannen in och blir skyldig att betala skulden i stället.

Certifikat

Är en typ av kortfristigt skuldebrev som ges ut av företag, banker eller kommuner för att finansiera sin verksamhet. Investeraren av ett certifikat lånar ut pengar till utgivaren mot ränta. Certifikaten har vanligtvis en löptid på mellan några dagar upp till ett år.

Checkräkningskredit

En kredit kopplad till ett företags bankkonto som gör det möjligt att tillfälligt övertrassera kontot upp till en viss kreditgräns. Används för att hantera tillfälliga likviditetsbehov.

Derivat

Derivatinstrument vid upplåning är finansiella kontrakt vars värde baseras på värdet av en underliggande tillgång, ränta eller index, och används för att hantera risker relaterade till upplåning. Dessa instrument hjälper låntagare och långgivare att skydda sig mot oönskade prisförändringar, räntesvängningar eller valutakursförändringar.

Finansiell leasing

I finansiell leasing hyrs en tillgång under en längre tid och liknar ett lån. Leasingtagaren betalar en avgift varje månad och ansvarar för kostnader som underhåll. Tillgången finns med i bokföringen hos leasingtagaren och när avtalet är slut finns ofta möjlighet att köpa ut den för ett restvärde. Leasingavtal kan variera i längd och villkor beroende på tillgången och parternas överenskommelse.

Räntebindning

Den tidsperiod under vilken räntan på en skuld är fast eller oförändrad. Längre räntebindning minskar risken för ränteförändringar men kan ge högre kostnader.

Räntebärande tillgång

Investering som ger avkastning i form av ränta, till exempel obligationer, statsskuldväxlar, räntefonder.

Räntefond

En räntefond är en fond som investerar i räntebärande tillgångar, såsom obligationer eller andra ränteinstrument. Målet är att ge en stabil avkastning genom att ta del av räntor från de underliggande tillgångarna med en lägre risk än aktiefonder. Räntefonder används ofta för att diversifiera en portfölj eller som en säkrare investering.

Kapitalbindning

Den tid som ett lån eller annan skuld är bundet innan det måste återbetalas eller omförhandlas. Längre kapitalbindning ger stabilitet men kan begränsa flexibiliteten i skuldförvaltningen.

Kreditrisk

Den risk som innebär att en låntagare inte kan betala ränta eller återbetala ett lån, vilket kan leda till en förlust för investeraren. Denna risk bedöms ofta med hjälp av kreditbetyg. Kreditrisk handlar om risken att inte få tillbaka investerat kapital.

Limit

En förutbestämd gräns eller nivå som används för att begränsa risker eller bestämma när en viss åtgärd ska vidtas i finansiella transaktioner. Det kan vara en gräns för pris, belopp eller tidsram, till exempel i handel med aktier, valuta eller räntor.

Normalportfölj

En normalportfölj är en typisk investeringsportfölj som har en balanserad fördelning (t ex 60% aktier/40% räntor eller 50% aktier/50% räntor) mellan olika tillgångsslag såsom aktier och räntor. Den används ofta som referens för att jämföra andra

portföljer och är utformad för att ge en medelrisk och stabil avkastning över tid.

Obligation

I kapitalförvaltning är en obligation ett skuldebrev där en investerare lånar ut pengar till en emittent (t.ex. ett företag eller en stat) i utbyte mot räntebetalningar under en viss tidsperiod. När obligationen förfaller, får investeraren tillbaka det ursprungliga beloppet, dvs. det nominella värdet. Obligationer används för att diversifiera en investeringsportfölj och kan ge en stabil och förutsägbar inkomst.

I skuldförvaltning är obligationer ett lån som en enhet (företag eller stat) tar för att finansiera sin verksamhet. Skuldförvaltning innebär att hantera och optimera dessa obligationer, som ofta ingår i ett företags eller en stats skuldsättning. Målet är att säkerställa att räntebetalningar görs i tid och att lånevillkoren är fördelaktiga för att minimera finansiella risker.

Portfölj

I kapitalförvaltning avses med portfölj en samling av investeringar, såsom aktier, fonder och obligationer, som syftar till att sprida risk och ge avkastning.

I skuldförvaltning avses en samlad översikt av ett företags eller en organisations skulder, inklusive lån och krediter, för att hantera risk och kostnader effektivt.

Räntegolv

Ingår ofta i sär, där långgivare och låntagare enas om att sätta ett golv (minimiränta) för räntan på ett lån. Dessa avtal används för att skydda mot stora ränteförändringar, vilket ger både långgivaren och låntagaren mer förutsägbarhet och säkerhet.

Räntefond

En räntefond är en fond som investerar i räntebärande tillgångar, såsom obligationer eller andra ränteinstrument. Målet är att ge en stabil avkastning genom att ta del av räntor från de underliggande tillgångarna med en lägre risk än aktiefonder. Räntefonder används ofta för att diversifiera en portfölj eller som en säkrare investering.

Ränterisk

Ränterisk innebär att kostnaden för lån eller värdet på räntebärande investeringar påverkas negativt av förändringar i marknadsräntor.

Valutarisk

Risken att förändringar i valutakurser påverkar värdet på investeringar, lån eller inköp. Vid placering kan investeringen minska i värde om placeringen är gjord i en fond som är denominerad i utländsk valuta som försvagas gentemot den svenska kronan. Vid lån i en utländsk valuta kan kostnaden öka om valutan stärks gentemot den svenska kronan. Vid köp av varor eller tjänster i en utländsk valuta kan priset bli högre om den valutan stärks i förhållande till svenska kronor.

Valutasäkring

Valutasäkring är en strategi för att skydda sig mot valutakursrisker som kan påverka värdet av tillgångar eller skulder i olika valutor. Det innebär vanligtvis att man använder finansiella instrument, såsom valutaterminer eller valutaswappar, för att låsa in eller begränsa den framtida valutakursen för en specifik transaktion eller position. Genom valutasäkring kan ett företag eller investerare minska osäkerheten kring framtida valutakurser och undvika förluster som kan uppstå på grund av valutaförändringar.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Annelie Mogensen, (annas14), Finanschef

Godkänd av: Regionstyrelsen, (RS),

Dokument-ID: RS8631-1454170937-72

Version: 2.0

Giltig från: 2025-03-25

Giltig till: 2029-03-25